

A Mazsihisz és a történelem

Magyar Hírlap – 2014. február 14.

Egy Amerikából hazajáró barátom sajátos tanácsot adott nekem. Szerinte közéleti szinten ezt a szót, hogy „zsidó” se ne mondjam, se ne írjam le, mert akármit teszek, ebből előbb-utóbb csak bajom lesz. Így könnyen lehet, hogy egy kritikus mondat alapján gyógyíthatatlan antiszemitává válok.

A zsidóság és én, ebben be kell mutatkoznom. Négy évtized után Nyugatról hazatérve, a holokaust emlékményéhez csatlakozva vonultam a Duna-parti szörnyűségek színhelyére. Majd a Dob utca egyik régiségkereskedésében vettem egy menórát, amely mindennapi emlékeztetőül ott áll éjjeliszekrényemen. A Kertész Imre kitüntetéséről, a Kossuth Klubban tartott nagygyűlésen hozzászólva, így vallottam magamról: „Széles rokonságunkban nincs egyetlen zsidó, de én ha Auschwitzról van szó, keresztény meggyőződésből zsidó vagyok.”

Ennyi talán elég a várható meghurcolás kivédésére a közéleti légkör mai állapotában, amikor tárgyi tények eltorzulva kerülnek a közbeszédbe, és a tárgyilagosságra törekvő hangnak nem sok súlya van. Amit ugyanis e sorokkal teszek, ahhoz merészség kell. Nem csupán bírálom, hanem egyenesen támadom a Mazsihiszt történelemhamisításért. Mi több, azért a szívós küzdelméért, hogy ezt a hamisítást nemcsak a magyar közvélemény, hanem az ország kormánya által is elfogadtassa.

1944. március 19. A kor Európájában a németek által majdnem egészében leigázott kontinens közepette a háború által százféleképpen megviselt, de belső életében szinte szabadnak nevezhető Magyarország. E dátumig mindenkinek a menhelye, akárhonnan vagy akármiért jött. Lengyelország már nincs, megmaradt budapesti követségük, mint érdekképviselőjük változatlanul elfogadott. Rögtönzött lengyel tömörülések, a Balaton partján lengyel iskola. Ha a lengyel zsidó úgy akarja, Magyarországról indulva eljuthat Palesztinába. Olaszország nagyobb fele már a nyugati szövetségesek oldalán álló Badoglio fennhatósága alatt áll, de hívei nálunk ugyanazt az egyenjogúságot élvezik, mint a még hivatalosan elismert és bukása felé haladó Mussolini külképviselete. Francia katonaszökevények, menekültek minden oldalról. Az ország népe örül, ha van napi kenyere, de örül, ha fiától vagy testvérétől levelezőlapot kap a frontról. A belső feszültségek és most már egyben a berlini nyomás enyhítésére zsidótörvények, ez a feszült béke is menekvés. Szigorú háborús cenzúra, csak zavaros kép az európai világ rohamosan zúduló eseményeiről. Magyar katonák a németek mellett az arcvonalon, a háború elvesztését senki sem kívánhatja. Nagy érzelmi érv a némethűség mellett: ők robbantották szét Triant, és nekik köszönhető az ország megkésztetése. Mégis, az értelmiségben terjed az angolszász orientáció, a reménység, a balkáni partraszállásuk. Minden vélt bizalmas értesülés erről szól. Az igazi rettegést a szovjet hadsereg közeledése okozza.

A bizalom az 1920 óta az ország élén álló Horthy Miklós és mai háborús kormánya felé irányul.

Ez a Magyarország, így, Berlin szemében nem tűrhető tovább, Budapest szövetségesi hűségében a hitleri kormánynak nincs többé bizalma. Horthyt kormánya vezető tagjaival Klessheimbe kéri. Itt Hitler valósággal nekitámad, és bejelenti neki Magyarország azonnali katonai megszállását. A kormányzó tiltakozik, további tár-

gyalás nincs. Készül elutazni, de ez nem megy. Légi riadót fújnak, vonat nem közlekedik. A németektől eddig tisztelettel körülvett kormányzó – mint a Bernben élő Gosztonyi Péter történész megfogalmazta – most dőbent rá, kivel áll szemben. A Budapesten maradt kormánytagok nem tudják, mi történik Klessheimben, tehetetlenek, amikor megindul a német hadsereg beözönlése Magyarországra.

Most érkezünk vissza a Mazsihiszhez. A szervezet és a körébe tartozók hallgatnak a március 19. előtti Magyarországról, a németek által el nem foglalt országokban mutatkozó tekintélyről. A történelemhamisítás már itt kezdődik. Aztán mindaz, amit a magyarság hátrányára, sőt meggyalázására állítanak. Ez a nap Magyarország nemzeti szuverenitásának végét jelentette.

Edmund Veessenmayerrel, az új követtel megjöttek a magyar államgépezet új felettesei, és hamarosan megjött csapatával Adolf Eichmann. Az ő buzgalma, programja szerinti gyors cselekvése a magyarországi zsidóság végét jelentette. A végrehajtás a magyar államapparátusra hárult. Erről a ránk szakadt új világról tanú vagyok, egy lényeges pontban pedig, amelyekért ezeket a sorokat írom, koronatanú. Az addig minden hadicselekménytől megkímélt ország ellen megindultak a nagy erejű angolszász bombázások. Az egyik első színhely a csepeli ipari központ. Mint budapesti egyetemi hallgató, a megindult hullám másnapján kimentünk

Csepelre. Látni akartuk az összetűzés következményeit. Mindenfelé szétszórtan repülőgéproncsok, ilyen-olyan hadianyag, talán még fegyverek is. De igazi meglepetésünk az amerikaiak által ledobott magyar nyelvű röpcédulák voltak. Ezeket olyat olvastunk, hogy hamarosan megindul Magyarországról a zsidó lakosság deportálása és németországi haláltáborokban való elpusztítása. Már hozzá voltunk szokva, hogy a szemben álló ellenfelek mi minden embertelenséggel vádolják a másikat. Ezeket mi vagy hittük, vagy nem, általában nem. Azt azonban, amit a röplapon olvastunk, teljes képtelenségnek tartottuk. Sok minden lehet igaz, de hogy békés emberek tömegét a halálba küldik, az ellenségről szóló olyan túlzásnak tekintettük, amelyet ember nem hihet el. A diáktársaim között volt Imrédy Béla miniszter egyik fia, aki osztotta véleményünket. Ilyen, nekünk képtelen hírrel se akkor, se később nem találkoztam. Aztán jött a karácsony és Budapest ostroma. Engem és egyetemi kollégáimat egy szovjet járőr elhurcolt. Gödöllő és Ceglédbercel lágereinek pokla után Moldvában kötöttünk ki, ahonnan 1945 júniusában sikerült megszöknöm. Budapestre eljutva ekkor hallottam életemben először olyan neveket, mint Auschwitz és annyi más.

Vissza a Mazsihiszhez és mindahhoz, amit magyar embernek immár több évtized óta el kellett viselnie.

A Kertész Imrét elfogó rendőr a kamaszt nem az auschwitzi haláltáborba küldte, hanem elvitte a legközelebbi őrszobára. A légkör feszültségében atrocitás itt is, ott is akadt, volt, ahol a hatósági ember állattá süllyedt. De aki a magyar állami gépezetben dolgozott,

sejtelve sem volt, hogy annak, amit végez, mi a végső célja. Ilyen-olyan kósza hírek keringtek, hogy a németek hova viszik a magyar zsidókat, így egy Madagaszkár szigetén létesítendő zsidó állam híre is bejárta az országot. Annyi minden történt e háború idején az emberekkel, most a zsidókat viszik valahová. Egy egész korszakban, de ez áll egész életpályámra is, nem találkoztam, a legszélsőségesebb nyilat is beleértve, olyan magyar emberrel, aki egy magyar zsidónak, mert zsidó, a halálát kívánta volna. Mindezt a Mazsihisz másképp látja, és főleg másképp hirdeti. Történelmünk legmélyebbre süllyedt esztendejének a hetvenedik évfordulóján ez a tapasztalat. Igen voltak bűnösök, súlyos bűnösök, még csak nem is kevesen. De a nép, a magyar nép nem volt az. Ennek a népnek vagyok a tagja. Lefekvéskor vetek egy pillantást a menórámra. Szolidáris vagyok. De nem kérek bocsánatot. Nem tudom, miért tenném. A Mazsihisz üzenete a magyar kormánynak megdöbbentett. Nem ultimátum, de ha a kormány nem teszi magáévá történelemhamisításukat, nem óhajtának vele együttműködni. Talán egy kis szerénység kívántatnék. Legyen az utunk közös, de nem így.

*Skultéty Csaba
a Szabad Európa Rádió volt
külpolitikai szerkesztője*

A náci Németország után a náci Románia felelős a legtöbb zsidó áldozatért

2013.03.22. – Népszabadság

Létezett egy náci Románia, és ezzel az utókornak szembe kell néznie - véli Florin Iepan, akinek *Odessza* című filmjét a héten mutatták be a bukaresti dokumentumfilm-fesztiválon. 1941-ben Odesszában levegőbe röppült a hadparancsnokság épülete, megölve vagy megsebesítve 135 román és német tisztet.

Az épület korábban az NKVD székhelye volt, vélhetőleg szovjetek aknázták alá. Ion Antonescu marsall utasította Nicolae Macici tábornokot, hogy végeztesse ki az összes odesszai zsidót.

22 ezer zsidót raktárakba zárták, majd ezeket felgyújtották vagy felrobbantották.

A rendezőt személyes motiváció vezette a dokumentumfilm megalkotásakor; 2006-ban ugyanis a közszolgálati televízió Nagy románok című műsorában amellezt érvelt, hogy Antonescu marsall neve kerüljön a legnagyobb románok lajstromának az élére.

Utólag tudta meg, hogy a 2006-ban még nagy-szerű hazafinak és kommunistaellenes harcosnak tartott egykori kormányfő több mint 300 ezer civil, többségében romániai és ukrainai zsidó és roma haláláért felelős. Valójában a náci Németország után a náci Románia felelős a legtöbb zsidó áldozatért – vallja ma Florin Iepan, aki szerint ezzel a ténnyel honfitársaink is szembe kell nézniük.

Az odesszai mészárlás a második világháború egyik legnagyobb tömeggyilkossága volt, azóta egyetlen román vezető sem vette magának a fáradságot, hogy az áldozatok emléke előtt tisztelegjen.

patriotaeuropa.hu

EURÓPAI IDŐ – Az Európai Unióban szabadságát és önrendelkezését megteremteni kívánó erdélyi magyarság lapja – ISSN 1220-9929

Főszerkesztő: Horváth Alpár. Helyettes főszerkesztő: Stöffán György. Felelős szerkesztő: Simon Ildikó. Főmunkatárs: Borsos Géza, Kolumbán Sándor, Krasznai Zoltán. A szerkesztőség postacímje: Európai Idő, 520085 Sf.Gheorghe, Str. Daliei nr. 2. bl. 44. sc. C. ap. 1.. Tel./fax: 0267-318 895. Honlap: <http://www.e-ido.com/> E-mail: europai_ido@e-ido.com

A kiadó Bankszámla: COD IBAN: RO490TPV30000597085R001 – OTP BANK SFANTU GHEORGHE. Főkönyvvitel: Illyés Veronika. Könyvvitel: Simon Ildikó.

Terjesztés: az Európai Idő Terjesztőhálózata. Felelős terjesztő: EI-KIA Kft. Nyomda: Tipotex Nyomda – Brassó

Az Európai Idő hasábjain szerző nevével, szignójával stb. megjelent írárok illetve más forrásból átvett cikkek, illusztrációk nem föltétlen tükrözik a szerkesztőség véleményét, s így felelősséget sem vállalunk ezek tartalmáért! A cikkekért minden esetben azok szerzői a felelősök.

A *DEMOKRATA* internetes újság *Arckép* rovatából letöltve 2017.02.01-én:

<http://www.demokrata.hu/cikk/skultety-csaba-radios-ujsagiro>

Skultéty Csaba rádiós újságíró

2006. 07. 20.

A történelmi Ung vármegye nyugati csücskéből származom, Nagykaposról. Apám fiatal ügyvédként került oda, és az akkori élet rendje szerint a főszolgabíró egyik leányát vette feleségül. Írta: Boros Károly Fotó: Veres Nándor

- Mikorra estek a gyermekévei? - Trianon évében születtem. Életem első tíz éve összekapcsolódik azzal a fiatal plébánossal, aki születésem előtt mindössze fél évvel került Nagykaposra, és szüleimmel kezdettől nagyon jó viszonyban volt. Később nagy nevet szerzett, Mécs Lászlónak hívták, katolikus költőként ismerte meg az ország - ő volt a keresztapám. - Annak az országrésznek a cseh megszállása az ön számára kész tény volt, hiszen beleszületett. Édesapja hogyan gondolkodott Trianonról? - Senki nem gondolta, hogy ez tartós lesz. Ötgyermekes család fejeként apám ebben a szellemben vállalt kisebbségi politikusi szerepet. Arra is emlékszem, hogy sokat kínlódtak a szüleim, hogy hova írássák be középiskolába jóval idősebb négy testvéremet, mert magyar középiskola nem volt. Egyik bátyám tapasztalata alapján még legjobban a késmárki német gimnázium vált be, ahol még a Monarchia hagyományai szerint oktattak és neveltek. Én is így kerültem abba a magyar szellemmel átítatott csodálatos cipszer városba, és tanultam meg németül, egyben - úgy ahogy - szlovákul is. Amikor az első bécsi döntés nyomán szülőfalum visszakerült Magyarországhoz, már az érettségi felé közeledtem. Nem bírva ki, hogy a magyar csapatok bevonulásakor ne legyek otthon, hazamentem. Visszamenni azonban nem tudtam, hiszen a magyar katonai közigazgatásnak nem az volt az első dolga, hogy nekem útlevelet adjon az új határon átkelni. Így érettségiztem Ungváron magyarul. - Akkor már eszébe jutott az újságírás? - Halvány fogalmam sem volt, hogy milyen pályát válasszak, ezért gondoltam, átmenetileg beiratkozom az akkor nagyon korszerűnek számító közgazdasági karra Budapesten. Meg kell mondanom, hogy semmi tehetségem nincs a közgazdasághoz, de éppen akkor tört ki a világháború, és az egyetemi hallgatók halasztást kaptak a katonai szolgálat alól. Ha nem akartam bevonulni, márpedig én nem akartam, akkor nem szakíthattam meg a tanulmányaimat. Elvégeztem hát egy olyan szakot, amelyhez semmi közöm nem volt, így utólag mégis nagy hálával tartozom neki, mert ott tanultam meg egyetemi szinten gondolkodni. - Ha jól számolom, 1944-ben végzett, éppen amikor a háború sűrűje ideért. Nem kapott behívót? - Dehogynem, 1944. október elején hívtak be Budapestről az ungvári tüzérséghez, amikor az oroszok már Ungvár határában voltak, persze egy ilyen behívóra már senki nem ment be. Pár nap múlva azonban következett a nyilas hatalomátvétel, ezzel a helyzet gyökeresen megváltozott. Falragaszok jelentek meg az utcákon, hogy melyik korosztálynak hova kell bevonulnia azonnal, és aki nem tesz eleget a felhívásnak, azt az igazoltató járőr helyben felkoncolja. Alul voltak felsorolva a kivételek. Ahány ilyen magamfajta, frissen végzett diák volt, az mind azt kereste. Egyik ilyen lehetőség volt, és ez látszott legjobbnak, beállni az Önkéntes Kisegítő Karhatalomba. Nagyon rendes társaság jött össze ott, csupa diák, meg frissen végzett, akik nem akartak ágyúöltelékké válni. Ide-oda mozogva Nagy-Budapest területén meglehetősen biztonságban voltunk. Végül, amikor már majdnem minden szétesett, véletlenül ráakadtam egy diákkollégiumra a Nemzeti Múzeum mellett, amelyet délvidékieknek tartottak fent, de felvidékieket is befogadtak, ott éltem át a főváros ostromát. - Milyen emlékei maradtak? - Három hétig száraz borsón élve - néha talán kenyér is volt - vártuk ki, míg az oroszok odaérnek. Nem bántottak minket. Január 20-án, egy verőfényes, csikorgóan hideg téli napon kezünkbe került az első magyar nyelvű újság, amit már az oroszok nyomtattak, és abban az állt, hogy kezdje meg mindenki a jövő érdekében a romok eltakarítását. Szemben a múzeum kertjében még ott voltak kiterítve a jeges földön a bombázások polgári áldozatai. Mi meg elkezdtük a ház előtti torlaszt eltakarítani. Élveztük, hogy végre kint vagyunk a pincéből a szabad levegőn, hogy süt a nap, és hogy élünk. Jöttek arra oroszok,

odaszóltak, hogy milyen rendes emberek vagyunk. Aztán jöttek még más oroszok is, azok még azt is mondták, hogy ha ilyen rendesek vagyunk, menjünk velük, adnak iratokat, amivel szabadon mozoghatunk az egész városban. Beállítottak minket ötös sorokba és irány Szibéria. Így lettem hadifogoly. Az éjszakát egy közeli házban töltöttük, olyan szorosan összezsúfolva, hogy még állni is alig tudtunk, nemhogy aludni. Aztán reggel ki a Rákóczi útra, és egy végeláthatatlan sorban ötösével indultunk a semmibe. Közben, aki az utcára kijött, azt mind beállították közénk. Sose felejttem el, arra jött egy apa is két kisláccal, egy kézi szekéren húzva, amit a háború meghagyott a családnak. A bőröndök tetején ült a két gyerek. Az orosz katona ezt az apát is beállította a sorba. A két kicsi a csikorgó hideg télben ott maradt Budapest közepén sorsára hagyva. Hát így indultunk. Az odavezető út pokláról nem akarok külön beszámolni, mai ember azt elképzelni sem tudja, mit éltünk át. Amikor már Romániában voltunk, Foksániban, ahol egy hatalmas elosztótábor működött, azt mondtam magamban, ha egy szibériai ólombányában kell is meghalnom, ne végezzem úgy, hogy meg sem kíséreltem a szökést. A tábor egy kevésbé őrzött részén, amit postának neveztek, észrevettem, hogy egy hozzám hasonló rongyos fiatalember ki-besétál a kapun, az őt rá sem hederít. Honnan tudja az az őt, ha én határozottan elindulok, hogy nem vagyok jogosult kilépni? Elbúcsúztam a barátomtól, és biztos léptekkel kimentem a kapun. Hozzám se szóltak. - Hogyan jutott haza? - A Kárpátokon át eljutottam Erdélybe, Kovásznára. Román pásztorok segítettek, csupa romlatlan ember. Egyébként is jó tapasztalataim voltak az akkori román falusi emberről, jó lélek, amíg el nem kezdik hülyíteni. Akkor rettegni kell tőle. Észak-Erdély akkor még orosz ellenőrzés alatt volt, nem dőlt el a sorsa - 1945 júniusában vagyunk. Még magyar jegyző volt, kaptam tőle hamis papírokat, azokkal eljutottam a romos Budapestre. - Talált megélhetést? - 1946 februárjában megkötötték a Magyar-Csehszlovák lakosságcsere egyezményt. Mint felvidékit felvett a külügyminisztérium összekötőnek, majd az Áttelepítési Kormánybizottság vezetője mellett lettem titkár, amíg 1946 novemberében Pozsonyba nem küldött a még ideiglenes magyar képviselőre. A magyarság legnagyobb jogfosztottságának és kiszolgáltatottságának hónapjaiban dolgoztam ott. - Mi volt a feladata? - Lerövidítem: menteni a menthetőket. A végtelen sorban állások között azt nézni, hol tudunk valakin segíteni. Ez külön fejezet lehetne, itt nincs hely részletezni. Időközben Budapesten a kommunisták megkezdték a választásokon győztes Kisgazdapárt szétverését. Az éppen Svájcban tartózkodó Nagy Ferenc miniszterelnököt túszként kezelt kisláccal zsarolták, így kényszerítették lemondásra. Ezzel elindultak a tisztogatások. Engem is hazarendeltek 1947 nyarán, de elfelejtették bekérni az útlevelemet, így októberben érezve, mi vár rám és az országra, kimentem Párizsba. Ekkor megint új fejezet kezdődött az életemben. - Mihez tudott kezdeni? - Még a franciáknak sem volt munkájuk, nemhogy nekem. Hólapátolástól kezdve minden elképzelhetővel kerestem a kenyeremet. Végül hallatlan nélkülözések után kaptam egy kicsi ösztöndíjat, amivel elvégeztem Párizsban a nemzetközi jogi szakot. A nyelv még külön nehézséget okozott, apránként jöttem bele, de csak a nemzetközi jogi szaknyelvet ismertem jól, cipőzsinórt venni nem tudtam. 1949 novemberében volt, mikor végeztem, tudniillik csak az utolsó évet kellett letenni, a többi elismerték. Addigra már kezdtek Magyarországról menekülni a politikusok, és ahány csak volt, az mind Párizson keresztül ment, vagy oda jött. Bekapcsolódtam az ottani magyar politikai emigráció munkájába. Egy kis fiatal csoporttal képviseltük az országot az éppen akkor bontakozó európai mozgalomban. Párizsba visszatértemkor olyan anyagi helyzetbe kerültem, hogy estéről estére más barátomhoz mentem aludni, mert szobát fizetni nem tudtam. Ekkor kaptam egy táviratot, amelyben az állt, hogy az amerikaiak létesítenek egy Magyarországra is sugárzó rádióállomást Münchenben, a Szabad Európa Rádiót, annak az amerikai szervezője hív, hogy jelenjek meg nála más párizsi magyar hasonlókkal együtt. - Mikor történt ez? - 1951 augusztusában, ott helyben fel is vett a rádióhoz, hírszerkesztő lettem. Akkor ideiglenes jelleggel lementem Münchenbe, és ebből 33 évnyi rádiós pályafutás lett Ambrus Márton néven, hogy itthoni rokonaimat ne bántsák. - Kissé kényelmetlen helyzetben vagyok... A Szabad Európa Rádió 1956-os szabadságharc idején játszott szerepéről sok rosszat hallottam. Szeretném önt szembesíteni ezzel, hogy ön hogyan élte meg belülről. Nevezetesen arra gondolok, hogy folyton hallani lehetett, tartsatok ki, mennek az amerikai csapatok segítenek. Ehelyett az amerikaiak két táviratot küldtek az oroszoknak, amelyben a diplomácia közvetett nyelvén azt üzenték, hogy tapossák el nyugodtan a szabadságharcot, ők nem fognak beavatkozni. Aztán meg eljátszották a jófiút. A táviratokról persze nem a rádió tehet, csak ide

tartozik. - Első 13 évemben a hírszerkesztőség tagja voltam. Azokban az októberi napokban olyan hírmennyiség ömlött be hozzánk, hogy leírhatatlan. Abból kellett válogatni, úgyszólván vagy dolgoztunk, vagy aludtunk. Ezért, hogy mi ment a rádió többi részében, egyikünk sem tudta. De azért valamit tudok válaszolni. A válasz maga a rádió. Ez a rádió, már a pusztán létesítése, egyetlen félreértés volt. Másra szánták azok, akik létrehozták, és mást vártak tőle, akik hallgatták. Úgy adta át nekünk az amerikai Szabad Európa Bizottság elnöke az adót, hogy tessék, a tettek, mondjátok meg hallgatóitoknak, hogy az Egyesült Államok nem fogja Magyarországot cserben hagyni. Ez akkor most mit jelent? Ebből nem vonhatták le a kollégák azt a következtetést, hogy Amerika segíteni fog? Azonkívül azokban a napokban bőséges sajtószemlélt adtunk, rengeteg Magyarországgal rokonszenvező cikket olvastak be, hiszen örültek a szerkesztők, hogy ilyenek jelennek meg. A magyar hallgató az ötvenes években ahhoz volt szokva, hogy a Szabad Népből megjelentek egyben hivatalos álláspontok is. De Nyugaton, ahol a sajtó szabad volt, ezek a cikkek csak egy szerkesztőség véleményét mutatták. Washingtonban és a müncheni amerikai és magyar vezetésben, mint a váratlan világpolitikai esemény miatt mindenütt, nagy volt a fejetlenség. Nyilván volt olyan kolléga, aki olyasmit mondott, amit, ha higgadtan átgondolja, nem lett volna szabad mondania. De ő abban a szellemben fogalmazott, amelyet Washington felénk sugalmazott. A Rádió egész történetét tekintve az Egyesült Államok és a magyarság alapvető érdekei mindig azonosak voltak. 1956 októberében kettéváltak. - Miért hagyta ott a rádiót a nyolcvanas években? - Terhessé vált már a munka. Olyan feszített ritmusban kellett addigra dolgozni, ami nekem már nem tetszett. 63 éves voltam, volt egy kis nyaralónk az Adria partján Velence és Trieszt között, oda vonultam vissza írni. 1989-ben jöhettek haza először, azóta itthon vagyok, magam teremtette feszültségben, politikailag el nem kötelezetten, elsősorban a határon túli magyarság ügyét szeretném szolgálni. Eszembe sem jutott azóta, hogy külföldre menjek. Csak itt tudok élni. - Mi lett az adriai nyaralóval? - Elcseréltem egy badacsonyira. Badacsonynak nincs párja.